

FESTŐ, AKI A FESTÉSZETÉRT FEST

BESZÉLGETÉS HEGEDÜS ENDRE FESTŐMŰVÉSSZEL

Hegedüs Endre korábbi és jelenlegi lakhelye, Óbuda és Angyalföld között folyik a Duna, amely elválaszt, de egyben össze is köti a két városrészt, s amelyen az álló vagy munkát végző hajók hol innen, hol onnan nézve gyakori témái a festményeinek. Megörökítőjüket e hajókról, halakról, külvárosokról és önmagáról kérdeztük.

FOTÓK: SZÁSZ MARCELL

Többször volt Óbudán kiállítása, most májusban Angyalföldön, a József Attila Művelődési Központban nyílt tárlata, de Szolnokon és Debrecenben is megmutatta a képeit. A pályája mellett az élete is ilyen mozgalmas?

Az életem erősen a festészethez kötődik, már a kezdetén is ez a mesterség határozta meg a gondolkodásomat. Az érettségig Szombathelyen laktam, majd a főiskolára kerültem, és itt ragadtam. A budapesti kezdetek rapszodikusnak mondhatók, mert az anyagiak határozták meg, hogy hol lakom, miként élek. Illetve az, hogy nem fejeztem be a Képzőművészeti Főiskolát, de 1968-ban tagja lettem a Művészeti Alapnak, ettől kezdve professzionális művésznek számítottam, bár ebből nemigen tudtam megélni. A hatvanas évek végén gazdasági változások kezdődtek Magyarországon, amikor az állami vállalatok próbálták árubemutatókat és kapcsolódó kiállításokat létrehozni, s akkoriban a festők jó része alkalmazott grafikával is foglalkozott. Ezen a módon rövid idő alatt lehetett viszonylag komolyabb összegeket keresni, amiből fél évig meg tudott élni, vegetálni tudott egy festő.

Miért hagyta ott a főiskolát?

Nem én hagytam ott, hanem kitiltottak. Kötelező volt uszodába járni. Én amúgy szívesen jártam uszodába, de ehhez reggel öt órakor kellett volna felkelni. Nem sikerült. Miután mulasztottam két félét, elfogyott a tanulmányi vezető türelme, és kitiltottak.

Milyen körülmények között és hol lakott a pályája során?

Lényegében három helyen, Budafokon, Óbudán és aztán Angyalföldön laktam, ami a festészeten is látszik. Budafokon mintegy tizenöt évig dolgoztam a Tóth József utcai Művelődési Házban, és ott is laktam albrétben. Óbudán szintén albrétben laktam, az Ágoston utcában, aminek ablakából festettem is egy képet a Vörösvári úton közlekedő 1-es villamosról. Tulajdonképpen az anyagi nehézségek határozták meg a körülményeimet, mint mindenkinek. Mégsem az üzleti cél határozta meg

a festészeteimet, azt, hogy mennyit és mit festek. Dolgozom mindenféle üzleti cél nélkül is, lényegében festek a festészetért.

Jellemzőek önre a külvárost ábrázoló képek, ugyanakkor parasztudvarok, falusi porták is előfordulnak a festményein. Honnan ez a kettősség?

Ez úgy lehetséges, hogy látványfestő vagyok, engem a látvány inspirál, ez indítja el a képet. Az utóbbiak, a falusi képek úgy keletkeztek, hogy az unokám Maglódon lakott, akihez én gyakran jártam. Maglód ugyan már város, de falusias a környezete, a széle különösen. A legutóbbi, angyalföldi kiállításomon is szereplő kép ott született, a városszélen.

A városi környezetben is inkább a külvárosias rész érdekli. Miért mindig valaminek a széle izgatja?

Ennek az az oka, hogy ez érdekel. Ez a mozgalmas, ez a változatos, ez az izgalmas látvány. Amit rendben tartanak, ami szabályos vagy rendezett, az érdektelen. Amikor Le Corbusier Budapesten járt, körbevitték az egész városon, és a Tabán tetszett neki igazán. Egyedül ez az öreg, lepusztult, rendetlen Tabán (amit már azóta lebontottak), mert külvárosi jellegű volt. Csak azért hoztam fel példának Le Corbusier-t, mert ha neki, építésznek a romos, lepusztult városrész tetszett, akkor talán érthetőbb, hogy miért tartom érdekesnek a hasonló helyeket.

Portréi mellett gyakoriak az önarcképei. Miért érdekli a festőművészt másoké mellett a saját arcának lefestése?

Engem talán nem önvizsgálati és pszichés okok vezetnek az önarckép festése során, hanem egy egyszerű adottság. A saját arcképeimet ugyanis akkor festem meg, amikor akarom. Hiába a sajátom, azért a különböző világítások mellett nagyon érdekes fényhatások keletkeznek egy emberi arcon, amit tanulmányoszerűen jólesik lefesteni. Úgy gondolom, hogy a régi festők is ilyen céllal festhettek önarcképet. Megláttak egy sajátos világítást, amit modellen

vagy más emberen ugyancsak lehet látni néha. Mivel a saját arcomat bármikor megnézhetem, nyugodtan dolgozhatom egy adott világlátás mellett érdekes festészeti problémán.

Csendéletei között gyakoriak a halakat ábrázoló festmények. Ez a vízközelségnek köszönhető?

Valószínűleg a mindig jelen lévő víz közelségének. Nekem nagyon szabad gyerekkorom volt, és rengeteget pecáztam például, amit már régóta nem teszek. Szentimentális kezdtem lenni egy időben, amikor abbahagytam a horgászatot. Úgy látszik, hogy ez az időszak jön vissza. A halakat szépek tartom. A formájuk rendkívül egyszerű, a felületek nagyon szépek. Ugyanakkor élőlények, amelyek tömegesen pusztulnak el például egy piacon. Ez egy hekatomba. Van egyfajta lelki furdalás jellege ennek a halfestésnek.

A korábbi horgászat miatt?

Igen. Én egyébként akkor is sajnáltam a halakat. És a vadászat is ide tartozik. Korán kaptam egy légpuskát, és ami mozgott, azt lelőttem. Most meg még a galambokat is etetem.

Hajós képein szerepelnek többek között olyanok, mint a Harta, az Adony, a Tatabánya vagy a Pest-Buda. Tanulmányozta őket, vagy csak lefestette, amit látott a Dunán?

Inkább ez utóbbi, lefestettem, amit láttam. Amikor alkalmazott grafikusként is tevékenykedtem, az Országos Vízügyi Múzeumnak sokat dolgoztam megalakulásától kezdve. Ekkor találkoztam a hajók nagyon romantikus történetével, ami csak kívülről az, mert a hajózás bizonyos részeit a legegyszerűbb emberek végzik. A hajók nagyon megtetszettek, különösen a régi, kisméretű, még kovácsoltvas testűek, amelyek mára tönkrementek. Amikor pedig Angyalföldre kerültem, először csak a rakparton, aztán az óbudai téli kikötőben is felkerestem azokat a helyeket, ahol hajókat lehet látni. Sajnos csak partról tudtam megközelíteni őket, onnan pedig takarásban vannak, csak kivételes esetben mutatkoznak meg teljes szépségükben. Hollandok és angolok festettek sok hajót, ahol tengerésztszketek képeztek ki hajófestésre. A dunai hajók azokhoz képest méretre jelentéktelenek, de itt is rengeteg apróság van, amit jelezni kell egy ilyen festményen, mert a hajóhoz mindenképpen hozzá tartozik. Végül is inkább hajótöredékek azok, amelyek az én képeimen jellemzőek.

Léteznek még ezek a hajók, amelyeket lefestett?

A Tatabánya nevű hajónak véletlenül ismerem a történetét. Megvette valaki annak idején, és elvitte Törökországba, hogy ott eladja, de a papírjai nem voltak rendben, ezért nem engedték be az ottani kikötőbe. Folyami hajó lévén elkapta egy tengeri vihar, elszakította a láncát, kisodorta a

partra, és ott a betonon összetörte. A többiek egyszerűen megöregednek. A kovácsoltvas testű hajók idővel úgy járnak, hogy rétegekre hasadoznak, mint a leveles pogácsa. Harminc, negyven év után így járnak, ez a sorsuk. Csoda, hogy egyáltalán még látni ilyeneket a Dunán.

Összefoglalva tehát virágok, halak, portrék, hajók, külváros a témái. Klasszikus témák ezek a mai divatfestészettel elentétben...

Engem érdekel a modern festészet technikailag, amit érzékelni is lehet a festményeimen annyiban, hogy elég szabadon kezelem az anyagot, ami kétségtelenül a divatos áramlatok hatása. De elsősorban képet akarok készíteni a saját lehetőségeim keretei között.

A honlapján található rövid szakmai életrajzában szerepel, hogy 1968 óta szabadfoglalkozású művész, festő. Ennek akkor most éppen ötven éve. Felvághatja egy tortát, vagy nyithatna egy pezsgőt is ennek örömeire. Milyenek látja az eddigi pályáját így visszatekintve?

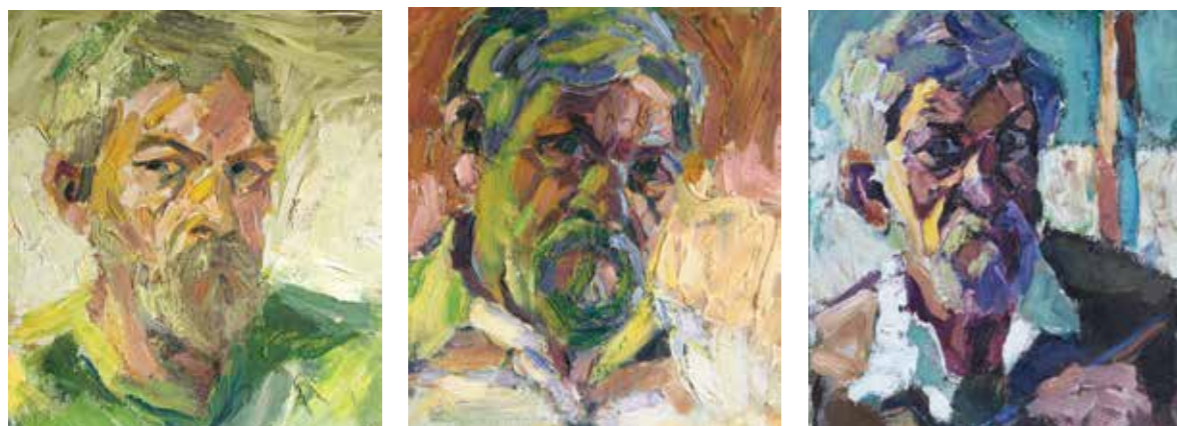

RÁLÁTÁS A VÖRÖSVÁRI ÚTRA (RÉSZLET) CILVEL. 2003, OLAJ, FAROST, 120X90 CM

Eszembe se jutott ez eddig, de nemrégiben kértek fel, hogy Angyalföldön, a Radnóti Miklós Művelődési Központban csináljak egy életmű-kiállítást. Akkor jutott eszembe, hogy honnan szedem össze azokat a képeket, amiket ennyi idő alatt festettem? Oda hatvan kép fér el. Barátoktól, ismerősöktől talán el tudom kérni, de jó részéről azt sem tudom, hogy hol lehet. Jövőre tehát lesz egy ilyen alkalom, amikor foglalkoznom kell ezzel az elmúlt ötven évvel.

BODZAY ZOLTÁN

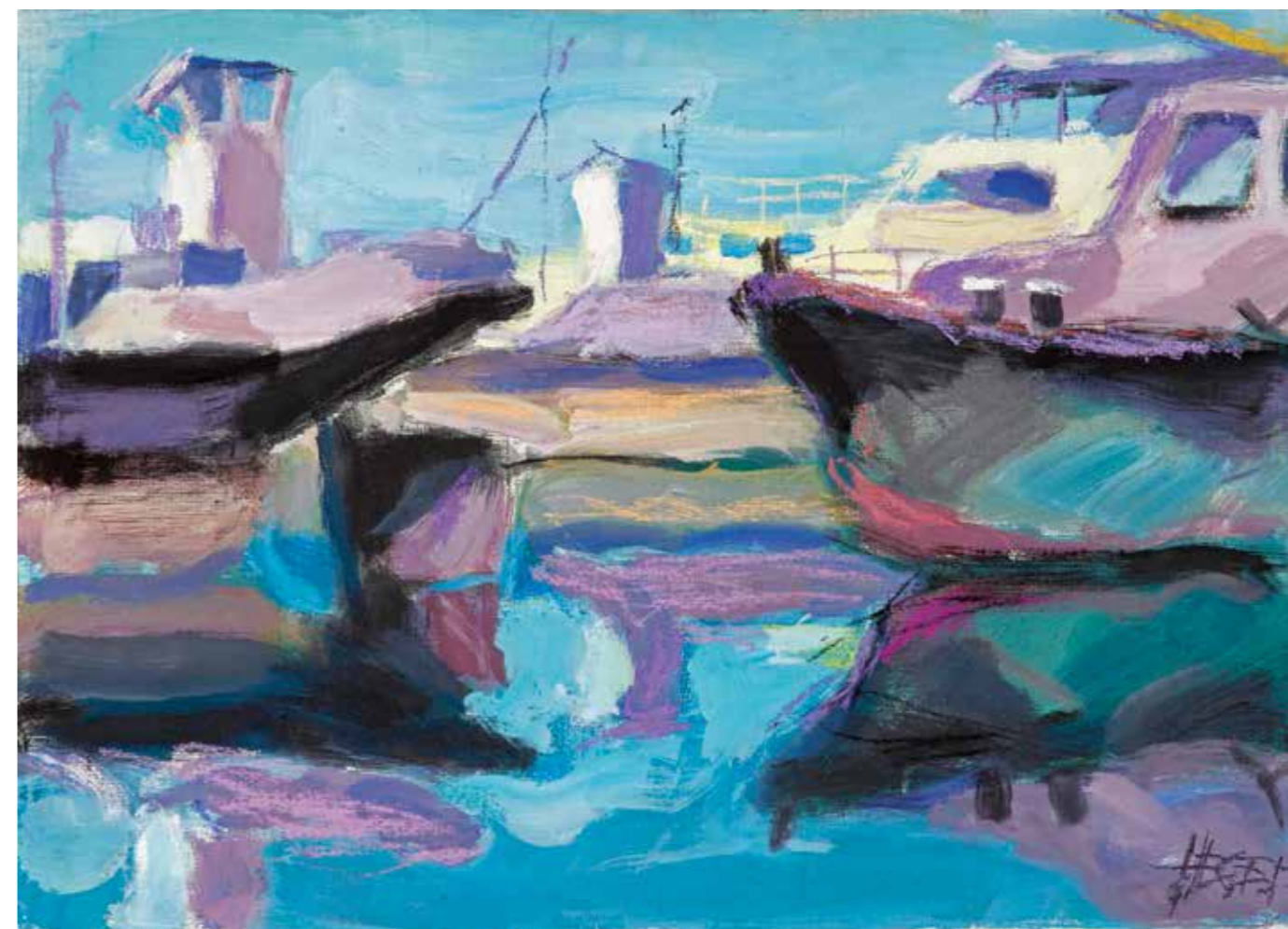
ÖNARCKÉPEK, 2003, OLAJ, FAROST, 50X40 CM, 2005, OLAJ, FAROST, 40X35 CM, 2014, OLAJ, FAROST

KIKÖTŐ. 2014, OLAJ, FAROST, 80X110 CM

HAJÓTEMETŐ. 2014, OLAJ, FAROST, 90X120 CM

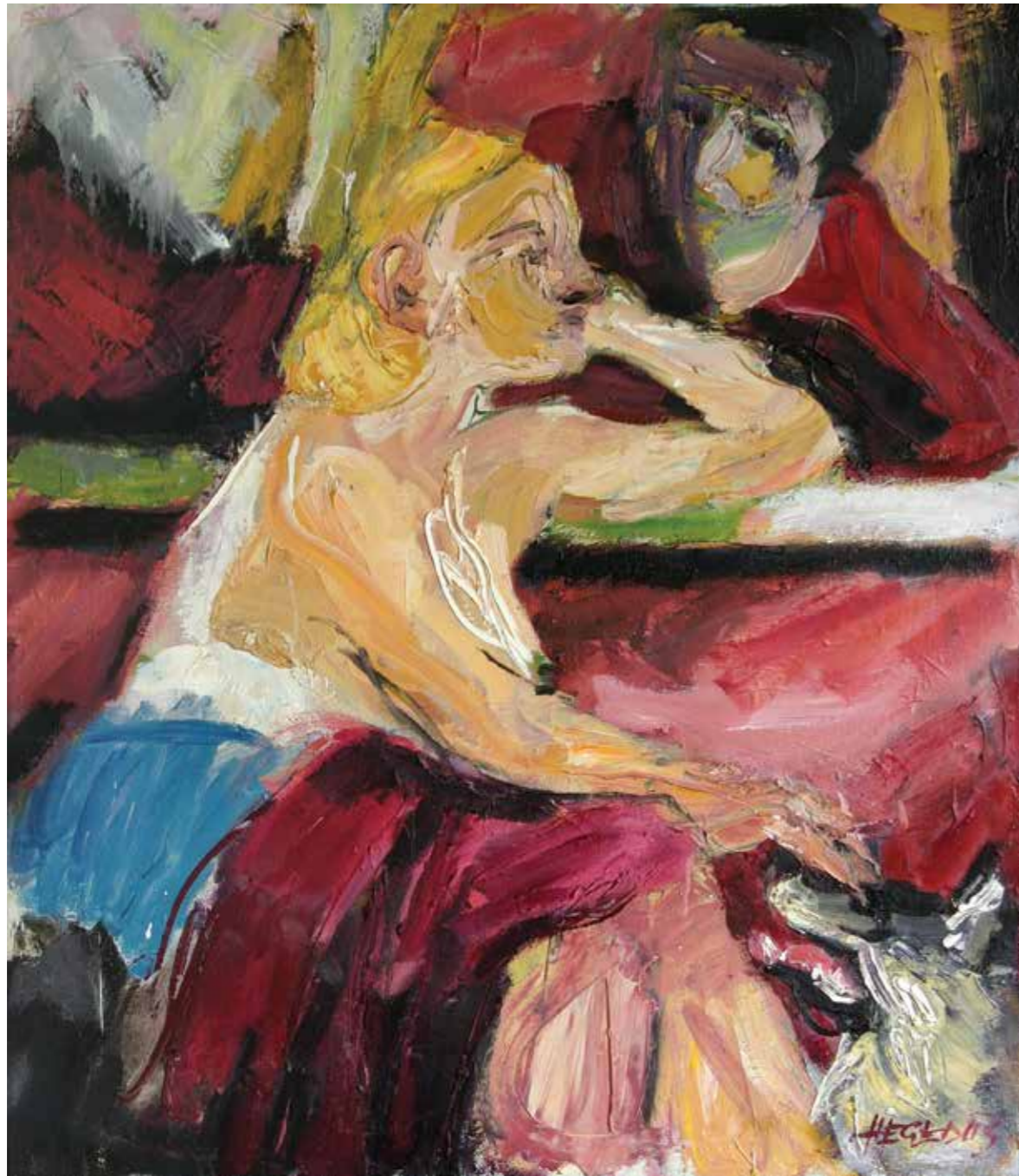

FALUVÉGE / FÉSZEREK /, 2001, OLAJ, FAROST, 50X60CM

PIHENŐ, 2008, OLAJ, FAROST, 80X120 CM

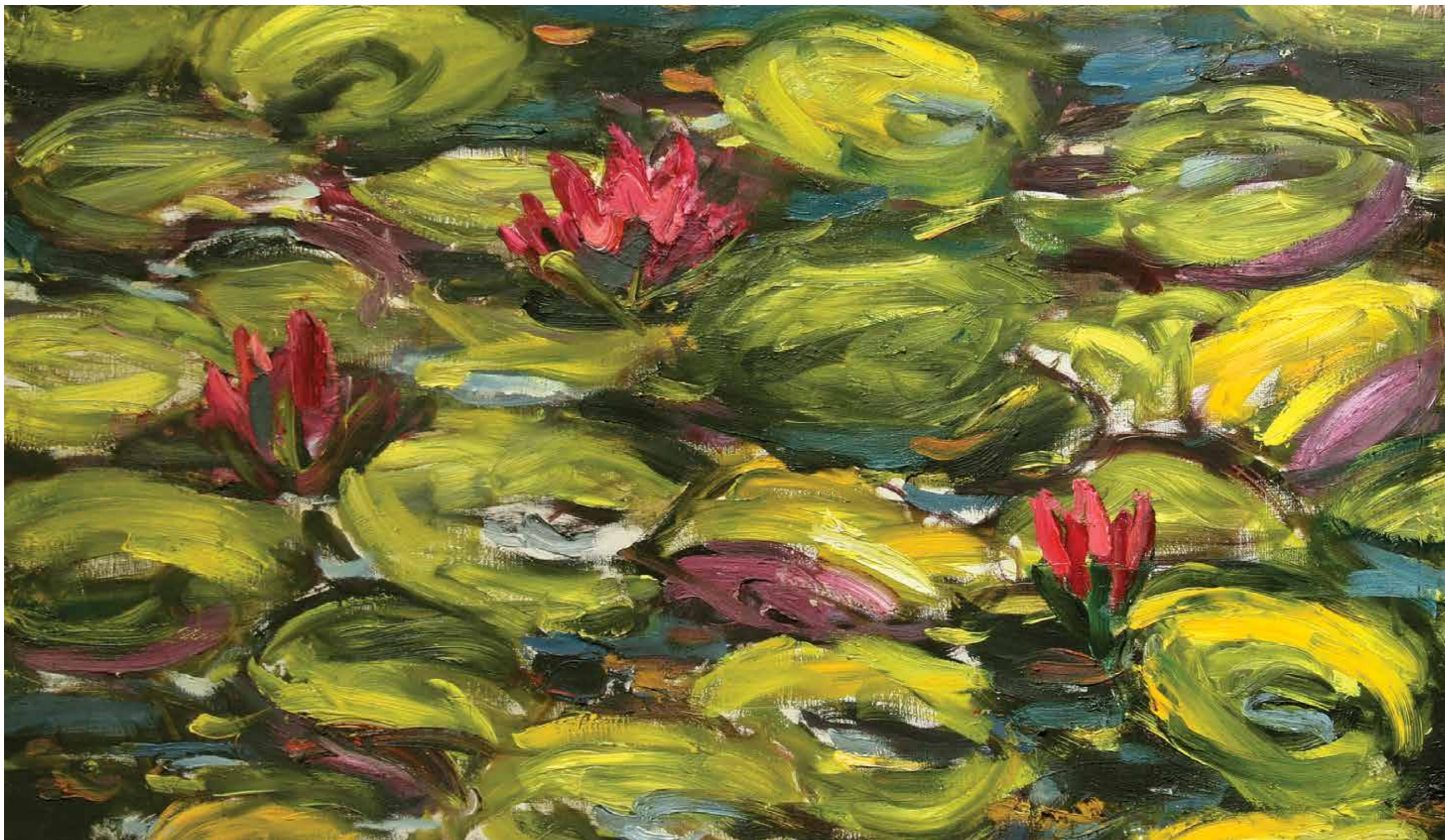

MÚZSA KÖLTŐVEL. 1998. OLAJ, VÁSZON, 100X80 CM

KOCSMA JELENET. 2006. OLAJ, RÉTEGELT LEMEZ, 70X80 CM ▲

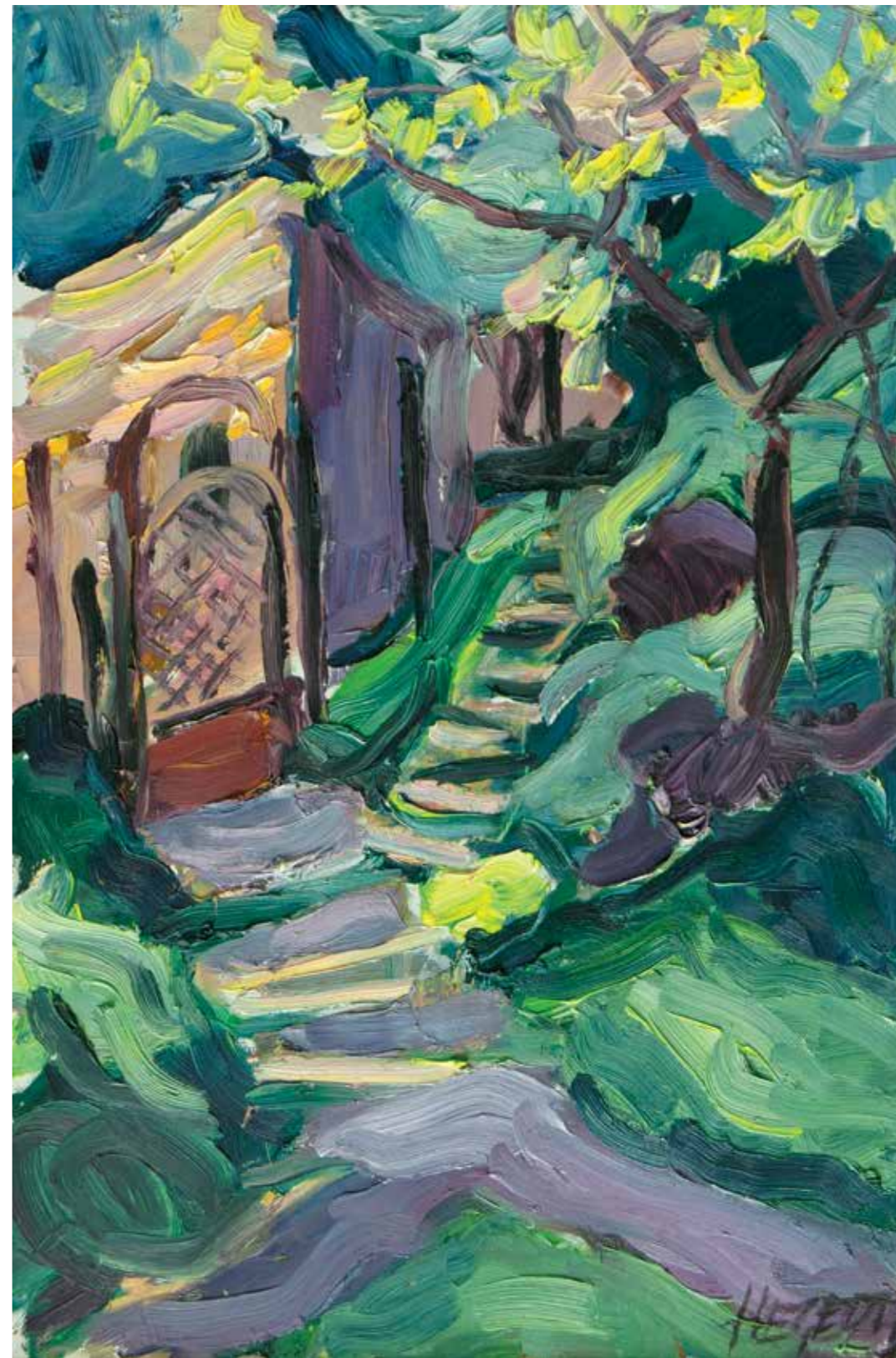
TAVIRÓZSÁK, 2004. OLAJ, VÁSZON, 80X100 CM (KÖVETKEZŐ OLDALPÁR) ►

VILLANYOSZLOP, 2015, OLAJ, FAROST, 80X120 CM ▲

KERTALATTI LÉPCSŐ, 2004, OLAJ, FAROST, 60X40 CM ►

A VÁROS SZÉLÉN, 2004, OLAJ, FAROST, 80X90 CM ▲

JÁNOS-HEGY, 2008, OLAJ, FAROST, 120X80 CM ►

